

Душан Јовановић

**ВИЗИЈА О РАЈУ
И ПАКЛУ**

моје духовно обновљење

Пресрећан сам што ме је милост Божија вратила на пут вере и што могу из свег срца и душе да благодарим Господу на свим наградама, опоменама и казнама, које ми упућује по Његовом светом Промислу.

Молим Господа да сви који се буду упознали са овом истином о моме духовном обновљењу поверују у њу и да и њима, као што је мени помогла, открије прави пут за спасење душа.

Благодат вам и мир од Господа нашега Исуса Христа! Амин!

СЕПАРАТ ИЗ
"ПРАВОСЛАВЉА"

моћ и милост Твоја."

Када је све саслушао, рекао ми је да је моја душа, по свему судећи, била изван тела, да сам ја, док је све то трајало, био премро.

"А, сада да те упитам, да ли си духовно спреман за исповест?", рече ми владика. Пошто потврдно одговорих, рече ми да целивам крст и икону и да клекнем. Затим владика узме епитрахил, прекри моју главу и рече: "Душане, синко, сада исповеди све твоје грехе. Немој ништа да затајиш. Ја ћу те саслушати, читаћу ти опроштајну молитву, па ћеш примити свето причешће - Тело и Крв Христову и Господ ће ти грехе опростити. Реци слободно, све што си сагрешио делом, речју или мишљу, кроз твој живот до овог часа. Немој се плашити да ћу некоме причати о твојим гресима. То ће само Господ да зна и ја, који те исповедам. Ми, који исповедамо, дужни смо тајну да чувамо."

Ове речи ме потпуно ослободише, и ја поступно испричах све о својим гресима. У току исповести почех да плачем, да јецам, молећи Господа да ми опрости и Мајку Божију, јер сам и Њу псовао као и Господа. Пошто испричах све што сам знао о мојим гресима, владика Василије је дуго читао молитву над мојом главом и више пута ме питао да ли се кајем за све грехе које сам

починио. Кроз плач сам му одговарао да се кајем из дубине срца и душе и да обећавам да ћу се убудуће чувати од сваког греха. Када је молитву завршио, скинуо је са моје главе епитрахил, а ја сам опет пољубио Крст и икону. Одмах затим, владика ме мироса и поче да чита молитву пре светог Причешћа.

Када сам примио свето Причешће, осетио сам неописиву милину и олакшање. Стање које се доживи после праве, искрене исповести, немогуће је описати. Радост, срећа, задовољство, лакоћа, обузимају и наслађују душу. Човек се осећа као да је поново рођен. Када сам владици поверио како се сада осећам, рекао ми је: "Душане, синко, то је знак да ти је Господ опростио све грехе, које си до сада учинио, а од данас више не греши. Што си видео и чуо велико је и верујем да од сада ништа више неће повући твој ум да погреши и благо теби."

На крају, добих од владике много поучних савета. Рече ми да чешће помишљам на смрт, јер ко на то мисли мање ће да греши и да се не плашим краткоће свог земаљског живота, о којој су ми говорили свети апостол Петар и архангел Гаврило, јер они си мислили на овај живот, који је кратак према вечности, а да је могу живети и сто година и да се молим Богу, као да ћу сутра умрети.

ВИЗИЈА О РАЈУ И ПАКЛУ моје духовно обновљење

Душан Јовановић

У овим својим излагањима настојим да што потпуније изнесем истините догађаје, које сам доживео 11. јула 1976. године у својој четрдесет осмој години живота. Захваљујући овим духовним визијама, мој живот се од тада у потпуности изменио.

Као ратни војни инвалид, одлазим сваке године у неку од наших бања на лечење. Тако сам и те, 1976. године, крај јуна и део јула провео у Матарушкој Бањи. Био сам смештен у хотелу "Жича".

После десет дана свога лечења, привремено сам прекинуо 9. јула мој боравак у Бањи, због повратка кући у Крагујевац, да бих наредног дана присуствовао давању годишњег парастоса мојој блиској рођаци.

По одржаном парастосу, кренуо сам сутрадан - 11. јула, нешто пре десет часова, својим колима из Кра-

гујевца за Матарушку Бању, да наставим започето лечење.

Када сам стигао на мост преко Ибра у Краљеву, затекао сам застој у саобраћају, до кога је, по причању присутних возача, дошло због судара код бензинске пумпе на путу ка манастиру Жичи. Саобраћајна милиција је пропуштала наизменично возила у једном и у другом правцу, што је, додуше, било споро, али у оваквим ситуацијама и нема бољих решења.

На изласку с моста, укључио сам се десно, на пут, који води за Жичу. Од моста, на удаљености од неколико десетина метара, налази се локална аутобуска станица за превоз путника у правцу Жиче и Матарушке Бање. На станици је аутобус чекало око двадесетак путника, међу којима су били један калуђер и калуђерица, веома упад-

љиви својим лепим изгледом. На овом делу пута, терен је благо стрм, па сам имао добар преглед, а и спора возња ми је доприносила да боље запажам шта се испред мене догађа. Уочио сам да је калуђер био средњег раста, седамдесетих година старости, са проседом густом и таласастом брадом, али је, по окретности, изгледао као да има педесет година. Био је обучен у нову црну мантију. На глави је носио камилавку преко које је био дуг црни вео, који му је падао низ леђа. На грудима о ланчићу или гајтану, висео је сјајан крст, а на другом ланчићу или гајтану, као неки медаљон или иконица, као Света Богородица са Исусом Христом - био је женски лик са дететом. Калуђерица, која је стајала поред калуђера, била је обучена у дугу црну хаљину. На глави је имала исту камилавку као и калуђер, само што јој је црни вео падао на рамена. Била је средњег раста, крупних очију и врло лепа. Око врата носила је сјајан крст и медаљон, као и калуђер. Све се то пресијавало на сунцу. Ја тада нисам распознавао калуђерске чинове, па је зато и овај опис оскудан.

Дизањем руку, калуђер и калуђерица покушавали су да зауставе било које од возила, која су поред њих пролазила, али је све било узалуд. Нико од возача није хтео да

стане, иако је у многим возилима било места за још двоје па и више путника. У себи сам осуђивао возаче, који су могли, а нису хтели да их повезу. "Зашто?", питао сам се на глас, "кад су и калуђери људи као и ми! Зашто сви окрећу главе од њих?" Ову нетрпељивост према калуђерима нисам могао да поднесем, па сам одлучио да их ја повезем, уколико то не учини неко други пре мене. На жалост, такав се још није појавио. Када сам био скоро испред њих, дадоше и мени руком знак да станем. Прихватио сам њихов позив. Колима сам изишао из колоне и стао поред пута, да их прихватим. У том тренутку, пришао ми је калуђер и рекао ми: "Помаже Бог!", а ја сам му одговорио: "Бог Вам помогао!"

Нисам имао обичај да се тако поздрављам, јер нисам веровао у Бога, али сам тако одговорио да бих му удовољио. Питао ме је, да ли њега и сестру могу да повезем до манастира Жиче. Одговорио сам му да могу и позвао их да уђу у кола, отварајући им десна врата и подижући предње седиште унапред, да би једно од њих ушло позади. Затим је колима пришла и калуђерица, назвала ми Бога, и ја сам и њој одговорио: "Бог Вам помогао!" Прво је она ушла у кола и села строго иза мог седишта, а за њом је ушао и калуђер и сео на задње

ком. Саветујем вам, да се Богу молите и да одлазите у цркву. Саопштавам вам, да ћемо од данас нашу славу свету Петку Параскеву редовно да славимо. Такође вас саветујем и молим да постите и да се причешћујете, а мени да не приговарате што ћу да постим среду и петак и све друге постове, нити да ме ометате када се молим Господу у кући."

Моја супруга и син обећаше да ће престати са псовкама, да ће веровати у Бога, да ће се крстити пре и после јела, пред спавање и да ће славити Крсну славу. Нису пристали да посте све постове, да иду по црквама и да врше молитве изјутра и увече. Супруга рече да ће се причешћивати једанпут годишње и да ће оба двоје, она и син, да посте на Велики Петак, Крстовдан и Усековање светог Јована Крститеља. Нисам покушавао да их приморам на већу ревност за спасење њихових душа, ако то они добровољно не желе.

После неколико дана отпутовао сам у манастир Жичу да се исповедим и да се причестим. Пред полазак сам дуго размишљао у коју цркву да одем? Превагнуло је мишљење да је најбоље да идем тамо где ми се тај догађај и догодио.

Кад сам стигао у манастир, замолих једну калуђерицу да ме

пријави код владике Василија, јер желим да се исповедим и да се причестим, а осећам потребу да то учиним пред њим. Укратко јој испричах шта сам доживео и да због тога молим епископа да ме прими. После краћег чекања, добих дозволу да уђем код епископа. Када сам ушао дочекао ме је стојећи. Поклоних се и рекох: "Помаже Бог!", а он ми одговори: "Бог ти помогао, синко!" Затим целивах крст у његовој руци, пољубих га у руку и рекох: "Преосвећени, благословите." "Бог те благословио, синко!", одговори ми епископ.

Приметио је да сам био узнемирен, па ми благим гласом понуди да седнем. Питао је, одакле сам родом? Одговорих му да сам рођен у Закути, а да од раније живим у Крагујевцу. На овај мој одговор, он се љубазно осмехну и рече ми: "Рођен си у мојој епархији." У даљем разговору, епископ се интересовао да ли имам породицу, где радим, а на крају овог нашег упознавања замоли ме да му стрпљиво и без узбуђења испричам све о мом доживљају. Испричао сам све од почетка до краја како је било. Док сам говорио, пажљиво ме је гледао и слушао. Повремено се крстио, чудио и благодарио Богу на Његовој милости и дару, говорећи: "Господе помилуј!, Господе помилуј!" и "Господе, велика је сила,

одвали у грудима. Стегох срце, али очи као последња брана не издржаше. Провалише сузе, и ја осетих као да анђео купа моју укаљану душу. Теку сузе на моје живе ране, а душа пева : Слава Теби Господе, Слава Теби! Из цркве изиђох смирен, лак и духовно задовољан. Духовна равнотежа у мени беше успостављена.

Даљи мој боравак у Бањи био је усмерен у правцу мог духовног преображаја. Моје навике према шетњи, кафанској музици и другим рђавим склоностима, остадоше напуштене на улици, да узалудно чекају на мој повратак.

Време које ми је преостало од одмора проведех у молитви, читању књига и размишљању о свим збивањима која доживех.

По повратку кући, престадох да гледам у шољу, да причам непристојне шале и да водим друге празне разговоре. Са људима сам и даље био ведар и насмејан, али сам самоћу више волео од сваког дружења. Пред очима ми је стално била слика мога доживљаја. Из главе ми не избијаху речи светог апостола Петра, да преостали део мог живота искористим за своје спасење. Пазио сам да ништа не испричам о мојим догађајима, док не прођу три месеца. Ноћу нисам имао сна. Устајао сам, читао молитве и плакао. И у посту сам био ревностан. Уочи

сваке среде и петка, говорио сам својој супрузи да ми спрема посно јело за наредни дан, а да она и син могу да једу што се њима прохте.

Чудновато је било да ме моја супруга ниједном не упита, зашто постим читаво време од како сам из Бање дошао. Први пут је то питање поставила на два дана пре истека три месеца, колико сам морао да ћутим о својој визији. За време ручка, супруга ме упита: "Шта је то с тобом? Има три месеца како си постао други човек. Не могу да те препознам. Осамнаест година има како сам се удала за тебе, а да у том времену никада ниси постио ни један једини дан, а да не говорим о среди и петку сваке недеље. Више не гледаш у шољу. Нема више оне твоје ведре шале. Престао си да окупљаш жене из комшилука, да би им нешто забавно испричао. Шта је то да ми не да да те питам, већ ти спремам стално посебно?" Ето, сила Божија није дала мојој супрузи да ме пита док не прођу та три месеца. Одговорих јој, да се стрши до прекосутра, а тада ћу да јој све испричам.

После два дана искупише се: моја супруга, њена сестра и мој син да чују моју причу. Испричао сам им све по реду. Крстили су се и чудили. Све су ми поверовали. Не питајући их за мишљење, рекох им: "Од данас да престанете са псов-

седиште до калуђерице. Да би се удобније осећали у колима, рекао сам му: "Зашто се тискате позади, када је поред мене, празно предње седиште?" На ову моју добронамерну примедбу, калуђер ми је одговорио: "Није нама, Душане, тесно, само ти вози!"

После овог одговора, заћутао сам и закључао врата, кроз која су они ушли у кола. Ово сам учинио из предострожности, да се врата не би отворила, док се будемо возили. Пошто сам био изван колоне возила, која су се кретала путем, усмерио сам своја кола према путу и чекао да ме неко пропусти, да наставим пут са мојим путницима.

Док сам ову прилику ишчекивао, калуђер ме упита: "Душане, идеш из Крагујевца, са парастоса?" Поставио је питање, и на њега је сам одговорио. Изненадило ме, откуда зна моје име и одакле долазим. Збуњен, нисам имао времена да се приберем, па му одговорих: "Да, из Крагујевца. Јуче смо давали годишњи парастос мојој рођаци." Калуђер ме саслуша, па настави: "А, сада идеш у Бању, а не купаш се?" "Не усуђујем се, јер је вода у Бањи доста топла, па бих после купања морао много да се чувам од прехладе, од које бих се горе осећао, него кад сам дошао у Бању", одговорио сам му.

Чим је калуђер престао да говори, калуђерица ме запитала: "Душане, одакле си родом? Из Закуте!", тако је и она једновремено питала и сама одговарала. Потом је наставила: "Душане, твоји су сви живи и здрави: отац Димитрије, мајка Даринка, сестра Душанка, брат Драгољуб. Они верују у Бога, славе Крсну славу, али су непостојани. Када се мало наљуте, много псују Божанства. Твој брат Милован има велике школе, велики је стручњак, али је и велики безбожник."

Када је она заћутала, наставио је калуђер овим речима: "А, ти, Душане, више верујеш да је Бог створио човека. Ниси присталица оног учења да је човек постао од мајмуна, али се Богу не молиш, само имаш меко срце и волиш поштење. Могао си у три повољне прилике да се обогатиш, али ниси хтео непоштено. Сажалив си према старима и беднима. Твоја племенитост навела те је да станеш, и благо теби, што си данас стао и прихватио нам Бога и повезао нас, а они које смо заустављали да нас повезу, који су окретали главе од нас и пљували нас, боље да се нису родили, него што су тако поступали."

Ја још нисам разумевао значење ових речи, али сам од страха задрхтао. У том часу, један возач ми даде знак да могу ући у колону испред њега, што сам, не чекајући

одмах учинио. Убрзо смо прошли поред места, где се саобраћајни удес догодио, и када сам одлучио да повећам брзину да што пре стигнемо до манастира Жиче, неочекивано, са једног споредног сеоског пута испред нас, излете неки камион натоварен циглом и још неким грађевинским материјалом, који нам нагло успори вожњу, јер се кретао споро и у истом правцу као и ми. Морао сам да возим иза њега полако и опрезно, јер су нам у сусрет стално долазила возила. Оваква ситуација ме обавезивала да проверим и саобраћај иза себе, да видим, да ли неко тражи да ме претекне, па сам погледао у огледало у колима и угледао неочекиван призор: калуђер и калуђерица који су седели на задњем седишту, имали су веома светла лица и око главе ореоле ослепљујуће светлости. Од узбуђења сам задрхтао и помислио да ово нису обични људи.

Од многих изненађења која сам доживео од ових путника, моја пажња почела је нагло да слаби. Једва сам успевао да управљам колима, па сам почео да возим још спорије него што су ми саобраћајни услови дозвољавали. У току тако лагане вожње, калуђер и калуђерица почеше наизменично да ми износе мој живот од када памтим за себе, па све до овог дана. Помислила су све што сам учинио - добро

и зло, па и оне моје планове, за које нико није знао, а од којих сам из многих разлога својевремено одустао. На моје чуђење, излагали су потпуно тачно, као да мој живот читају из неке књиге. За добро су ме похвалили, а за мој недоличан живот су ме укоревали благим гласом. Од страха и стида нисам знао шта ћу са собом. Зажелео сам да пропаднем у земљу, или да ми се било шта догоди само да скратим ове муке, али избора није било, морао сам све да слушам и да трпим.

О свим прекорима, које су ми упутили, не могу овде да говорим, јер се односе на мој интимни живот. Касније сам све то исповедио и покајао се, али ћу о једном важном укуру, који ми је упутила калуђерица, као поуци за друге, детаљније да испричам: "Душане, зашто ниси хтео да говориш са твојим оцем када сте били на рођендану код твоје сестричине Десе?" Одговорио сам јој како је стварно било: "Мој отац ме је занемаривао у односу на осталу своју децу. Није се правилно поставио према нама, па сам хтео да му оваквим својим понашањем ставим до знања, да је непријатно и тешко, када у мноштву света син не говори са оцем." На ово моје објашњење, калуђерица ми одговори: "Ко си ти и ко смо ми да судимо? Бог је тај који суди и дели правду!

менично прожимаху, и ја се захвалих Господу што ме је удостојио да све ово видим. Док сам овако немоћно лежао и размишљао шта сам све видео за ових протеклих шест сати, рука ми се покрену према лицу, и ја се прекрстих. Умор, који ме је чврсто држао прикованог за кревет, сасвим нестаде, а ја од радости што се ослободих овог терета, одмах устадох. Пошто се доведох у пристојан ред, пођох у манастир Жичу за књиге, које ми је мој Анђео - водитељ рекао да купим.

У манастиру није било никога, осим једног калуђера лепог изгледа. Касније сам сазнао да је то био отац Герасим. Пошто пољубих иконе и упалих свеће, приђох полици на којој су стајале књиге и затражих од оца Герасима да ми да прве четири књиге које стоје у реду.

Поред ових књига, узех још две по свом избору. Купих и "Православни мисионар" и "Светосавско звонце", на коме је био лик Пресвете Богородице са Исусом Христом. При поласку, калуђер ме најучтивije упита одакле сам? Из страха да не откријем мој доживљај, одговорих му осорљиво, од чега ме је и данас срамота: "Шта вас се тиче, одакле сам!", окренух се и изиђох из цркве.

Књиге које сам купио по савету мога Анђела - водитеља биле су:

1. Православни молитвеник

2. Живот Господа Исуса Христа
3. Апологетска читанка - разговор о вери
4. Мали каноник:
  - Акатист Пресветој Богородици
  - канон Анђелу чувару
  - канон покајни

По повратку у Бању, одмах сам прегледао купљене књиге, а Молитвеник и Мали каноник прочитах до краја, још исте вечери.

Сутрадан, на велики празник - Петровдан, отишао сам на моју прву молитву у манастир Жичу. Усредно сам пратио све свештене радње свете Литургије, а певање монахиња пробуди у мени сећање на умиљно појање анђела по небеским храмовима. Душа ми беше пуна најслађе духовне радости. Захваљивах Господу што унесе промене у мој грешни живот. Захваљивах Милостивом што се смилова мени грешноме. Захваљивах, а на моменте пред очима ми избијаше мој протекли живот, мутан, грешан и стравично празан. Нигде не беше светлости, нигде утешног тренутка.

Сећање на такав свој живот изазва у мени дубоку жалост. Не издржах када у цркви забруја свечано и величанствено "Иже херувими", које најави најзвипије часове свете Литургије. У мени као да нешто пуче, као да се нешто

ница свима који је са страхопоштовањем призивају у помоћ.

И ово, Душане, упамти: сваки грешник, који се искрено каје, који се Богу моли да му грехе опрости и позива све нас који смо на небесима, истога тренутка, сви му се ми придружујемо и молимо Бога Оца, Сина и Светога Духа да му се греси опросте. Тада је на небу велика радост. Од данас да славиш свету Петку Параскеву - твоју славу, коју твој отац слави. Она се за све вас моли, који је славите и поштујете. Душане, и ја ти кажем што ти је рекао велики апостол Петар - то мало живота што ти је преостало искористи за твоје спасење, а можеш се спасти само: постом, молитвом, узимањем светог Причешћа и добрим делима. Све Божије заповести држи као закон по коме мораш живети до краја живота. О овом твојем доживљају никоме немој да причаш, док не прођу наредна три месеца, а после можеш да испричаш рођацима и некоме од твојих пријатеља.

Упамти и ово: када се молиш Богу, буди сабран у мислима својим и скрушено се Господу обраћај, а када постиш, не буди тужан и утучен него ведар и насмејан. Нико не мора да зна за ову твоју обавезу. Са светом буди и убудуће дружељубив. Са радоснима буди радостан и у свему умерен и контролисан од

самога себе. Са уплаканима плачи и теши их. Закон и власт поштуј и све обавезе према држави испуњавај. Богу се моли и Њега стављај изнад свега. Ако ти устреба духовни савет или духовна помоћ, обрати се Христовој Цркви. Када се будемо растали, одмах да одеш у манастир Жичу и када уђеш у цркву, видећеш место где се продају свеће, иконе, књиге и друге ствари. Ту, на полици до врата стоје књиге. Купи: прву, другу, трећу и четврту по реду, а када се из Бање вратиш својој кући, узми и ону коју имаш у збирци сабраних дела Вука Стефановића Караџића. Та књига је Свето писмо Новог завета. Ту си књигу покушао да читаш, али си убрзо одустао, јер ниси разумео зашто у почетку пише: овај роди овога, онај онога итд. и одбацио си је као неважну. Убудуће, редовно да читаш ту књигу. После ових речи, свети Архангел Гаврило ме осени Крсним знаком и нестане.

Истовремено са престанком ове визије, пробудих се и видех да сам у голој води, а од некаквог, непојмљиво великог умора, нисам могао да се покренем. Сат, који је био поред мене показивао је осамнаест часова. Под утиском овог виђења, радост и страх ме наиз-

Бог је рекао у Заповести својој да се поштују отац и мајка и обећао је награду ономе ко је испуњава - да ће дуго и срећно проживети на земљи. Родитељи су за своју децу светиња на земљи, него, твоја је срећа, што си меког срца, па си се ражалио на оца и сутрадан си отишао к њему, загрлио га, пољубио и тражио да ти опрости. Отац ти је заплакао од среће и рекао: "Опраштам ти сине!" Калуђерица је све прецизно рекла. Био сам нем од ове лекције.

Када смо стигли на мост испред манастира Жиче, калуђер ми се поново обрати: "Душане, ово што ти се сада десило и што ће ти се догодити у току дана, немој никоме да причаш док не прођу три наредна месеца, а после можеш само родбини и пријатељима." Одговорио сам му најкраће: "Добро!" и погледах опет у огледало, да видим да ли могу да извршим скретање на паркингу испред манастира Жиче. И овог пута, на моје изненађење, угледах у огледалу ореоле око њихових глава.

Моје психичко стање већ је озбиљно било оптерећено свим овим збивањима. Осећао сам неодољиву потребу да се што пре растанем од ових путника.

На паркингу испред манастира Жиче било је неколико кола и повећа група туриста, који су раз-

гледали манастир и његову околину. Колима сам пришао предњом страном до самог манастирског зида. Изисао сам из кола да отворим врата, да би калуђер и калуђерица могли да изиђу. Али ни овог пута нисам био поштеђен. Када сам погледао у кола, у њима више није било никога. Опет сам задрхтао од страха. Поглед ми је летео од мојих врата која су била отворена, до врата која су још увек била закључана. Нисам могао да верујем својим очима. Погледах још неколико пута сасвим пажљиво, али у колима не беше никога. Неверица, страх и дрхтање, одједном прострујаше кроз мене свом жестином. Несигурност у самога себе испољи се преко сваке мере. Уплаших се, да нисам пореметио памећу. Да бих себе разуверио у овом свом осећању, почех да се уједам по рукама, да чупам косу са главе и да се неодмерно ударам по лицу. У овим својим мукама, нисам приметио када се свет што беше дошао у Жичу, окупио око мене. У овом бунулу, чуо сам да ме неки људи из те гомиле питају шта ми се догодило? Зашто се бијем и уједам? Моје стање било је очајно. Тресао сам се као у грозници и само сам им одговорио: "Идите, људи, од мене!" Изашао сам из тог обруча људи, удаљио се, да бих се прибранио и унеколико средио своје мисли.

У тој својој осами, погледао сам на сат, било је 11.30 часова. Почео сам да се присећам сваке изговорене речи мојих путника, од када сам их примио у кола, па до овог места, где су на необјашњив начин нестали. Од свега што се збило, највише су ме збуњивале њихове последње речи, да никоме ништа не говорим следећа три месеца о овоме што ми се догодило и што ће ми се догодити у току дана. Од превеликог узбуђења, почео сам самоме себи на глас да говорим: "Боже, шта може да ми се догоди? Отићи ћу у Бању, нећу да ручам, одмах ћу да легнем да бих се одморио. Шта би то могло да ми се догоди?", понављао сам, "Можда ћу да умрем?" Затим се присетих да човек не може да прича ако умре, а они су ми рекли, да ништа не причам док не прођу три месеца. Ова последња констатација, дође ми као нека мала утеха и би ми помало смешно, што сам се часак раније смртно уплашио за себе, али у оваквим тренуцима нисам био способан да боље схватим и објасним себи сва ова загонетна збивања.

После краћег одмора, наставио сам пут за Матарушку Бању, али ми ни до данас није постало сасвим јасно, као сам онако узбуђен могао да возим кола од Жиче до Бање. На моју срећу, стигао сам у Бању без последица, али сам зато био пот-

пуно смушен и изломљен од силног умора.

Било је неколико минута до дванаест часова, када сам прошао поред хотела "Жиче" и видео госте како одлазе у ресторан на ручак. Глад нисам осећао, иако је било време ручку. Одмор ми је био потребнији. Узео сам своје ствари из кола и отишао у собу да легнем и да детаљније размислим о целом догађају.

Не скидајући ништа са себе, легао сам на кревет, што је било противно мојим навикама, бар кад се тиче одмора. Убрзо сам осетио жигање по средини груди, а, затим, уследи нешто, као јак и дубок убод иглом у само срце, после чега ме обузе неодољива поспаност, од које сам одмах заспао и пао у дубог сан.

Шта се даље збило речитије је од сваке јаве. Врата од моје собе широм се отворише. Соба се сва засија. У њу уђе Анђео са крилима. Био је изузетне лепоте. Имао је дугу косу, везану на потиљку у виду репа. На себи је имао дугу сјајну хаљину, преко које је била још једна сјајнија али без рукава. На ногама је имао апостолке (сандале). Анђео дође до мене и рече: "Душане, устани да прошећамо!" Послушно сам устао и кад сам помислио да ћемо да пођемо, Анђео ми рече још и ово: "Душане, твоја је срећа што си данас стао и прихва-

ници."

После ових речи мога Анђела - водитеља, архангели затрубише у трубе, и цео приказ ишчезе. Одмах, после овог ишчезнућа, мој Анђео - водитељ ми објасни, да ће сви живи на дан Суда, у трен ока, бити прикључени васкрслима, да ће се преобразити и постати као васкрсли, са написаним делима на челима својим. Затим несташе и Архангели са трубама, а у облаку остадосмо само мој Анђео - водитељ и ја. У овој осами, Анђео - водитељ настави да ми говори: "Душане, поштен си човек, имаш сажаљивости и племенито срце, које те је чувало да никоме не чиниш зла. Мрзиш лажове, лопове, лицемере. Ниси подсмевач. Никакав новац није могао да те поткупи. У Бога си само површно веровао и то онако како си запамтио у детињству. Ниси био присталица учења да је човек постао од мајмуна, али си избегавао убеђивања, јер о Богу ниси ништа знао. Имаш много рђавих навика и много грехова. Када се наљутиш, пеујеш и Божанство. Обдарен си за песму, а волиш да гледаш у шољу, па гаташ. Бавиш се прељубом. Сваку жену која ти се допадне, а није ти у роду, пожелиш да је добијеш. То ти је доста успевало кроз песму и гледање у шољу. Лагао си само када си варао жене, а нарочито твоју, којој си се клео, само да

би је убедио у твоју исправност према њој. Видео си како пролазе блудници, како се живи распадају и шта ће их све мучити. Видео си шта су све доживеле гатаре. Зато више не гледај у шољу и сваку младу жену да поштујеш као сестру, старију као мајку, сваког млађег човека као брата, а старијег као оца. Псовку за навек да избакиш из употребе. Моли се Богу и покај се за све грехе које си учинио. Људе воли, само мрзи њихова зла дела. Опраштај другима да би се и теби греси опростили. Твоја правичност и племенитост превагнули су над свим твојим гресима. Мораш се исповедити и причестити у некој од православних Христових цркава. Када се будеш исповедио и примио Тело и Крв Господа Исуса Христа, Господ ће ти грехе опростити. Од данас више не греши и да се крстиш у име Оца и Сина и Светога Духа."

Истовремено, Анђео - водитељ се прекрсти, показујући ми како се треба правилно крстити. "У молитвама да призиваш све светитеље и твоју Крсну славу, апостоле, пророке, анђеле, арханђеле, херувиме и серафиме", рече ми Анђео - водитељ, "а највише, на првом месту, Пресвету, Пречисту и Преблагословену Богородицу Марију, Мајку Христа Бога, јер је њена слава, част и узвишеност већа него што је свих анђела на небу. Она је брза Помоћ-

послуже као пример за угледање народу, али су они једно говорили, а друго радили. Скраћивали су богослужења, крштења, венчања, опе-ла, парастосе, свећење воде, сечење колача и друге обреде. Постали су среброљупци. Сиротињи и верницима наплаћивали су много више него имућнима и угледнима у друштву. Волели су прелубу, псовке, пијанчење, гурманлук, коцкање, виле и кола. Били су лицемерни и завидљиви. Омаловажавали су једни друге да би себе популарисали. Таквим њиховим поступцима, као свештенослужитељи Господа, они су одвраћали многе добронамерне људе, који су долазили на молитве, или су хтели доћи, али, пошто би видели одвратно понашање ових свештених лица, ти људи су напуштали своју веру, а са вером своју Крсну славу, своје верске обичаје.

Упамти, Душане, одвратити човека од вере равно је телесном убиству! Да су ови свештенослужитељи имали лице за углед, људи би пришли Богу и били сигурно спасени. Зато су ова свештена лица, поред својих грехова, примила и мноштво грехова оних који су се због њих удаљили од вере, па сада, поред својих грехова, испаштају и њихове. А онај ко покаже прави пут вере једном грешнику, па се овај покаје и постане прави хришћанин, таквом ће се опростити и покрити

многи ранији греси. Ови грешни свештенослужитељи многе су душе упропастили, па их зато Бог сврстава међу највеће разбојнике, хулнике, прелубочинце, среброљупце и друге крвопије. Видео си, Душане, како изгледају праведници, а како грешници, и управо, такви, какве си их видео, изићи ће пред Господа нашег Исуса Христа на Страшни суд Божји, где ће им се судити по делима њиховим!"

Праведници су такође означени по својим професијама: пекари, касапи и трговци држе своје вагице, али њихова мерења прелазе на страну купаца, јер су давали више. Давали су милостињу, сажалењавали су на невољне, бедне и гладне, појили су их и хранили. Путнике су на конак примали, били су побожни, извршавали су све заповести Божије. Сви греси су им избрисани покајањем, постом, молитвом, причешћивањем Телом и Крвљу Христовом, милостињом и осталим добрим делима. Они су праштали свакоме, па је Господ и њима опростио.

Међу грешницима и међу праведницима препознао сам своје рођаке и пријатеље, али ме Анђео - водитељ упозори: "Душане, по имену не помињи како ко изгледа од рођака, пријатеља и познаника, већ само можеш рећи уопштено, како изгледају праведници, а како греш-

тио Бога и повезао калуђера и калуђерицу. Знаш ли кога си данас возио?" Слегао сам раменима и само што сам хтео да изговорим да не знам, Анђео ми рече: "Возио си светог апостола Петра и свету Петку Параскеву - твоју Крсну славу!" Одмах сам се сетио да мој отац слави свету Петку и постаде ми јасно ко је данас био са мном у колима.

Затим ме Анђео изведе из собе и ми пођосмо узбрдо левом страном од улаза у Бању, гледано из правца манастира Жиче. Краћи део пута пређосмо у ћутању. Не потраја дуго и Анђео поче да ми говори: "Душане, ти радиш са народом, често си у друштву и говорите да је човеку све што поједе, попије, обуче се и прође док је жив, а када умре, да му је доста два метра земље у дужину и мало земље озго - да му је то све. Знај, Душане, да смрт није крај живота, него је смрт капија и станица кроз коју сваки човек мора да прође. Бог је створио човека од земље и удахнуо у њега Дух Свој и постао је човек душа жива."

Ову причу Анђео ми заврши када стигосмо на врх брда. Истога часа испред нас се спустио густ облак, у који ме Анђео уведе и који одмах поче да се брзо диже у висину. Док нас је облак тако носио, Анђео настави да ми говори:

"Душане, твојим племенитим срцем, које воли правду и поштење, нашао си велику милост пред Господом, да ти се покаже прави пут спасења." После ових речи, облак је стао, и Анђео ми опет рече: "Погледај Земљу!" Погледао сам и он ме упита: "Шта видиш?" Рекох: "Видим целу земаљску куглу, државе, градове, села, реке, мора, животиње, људе и ликове добро распознајем!" Затим се окретох Анђелу и видех да су иза њега били поређани у три реда анђели са трубама у рукама. Бљештали су од необично великог сјаја. Лепоту ових анђела немогуће је описати!

Мој Анђео - водитељ тада ми рече: "Душане, погледај ка Земљи и на знак труба Арханђела, видећеш какво ће бити васкрсење мртвих, када Господ Исус Христос буде дошао на Земљу да суди живима и мртвима!" Када сам погледао према Земљи, Арханђели затрубеше у трубе и тога часа широм земљине кугле почеше да се отварају гробови и мртви да излазе из њих. Био сам зачуђен, али мојем изненађењу није било краја, када сам угледао људе, жене и децу како излазе из река, мора, језера, ватре, из животињских уста и на још многе друге начине, на које беху отишли из земаљског живота. Занемео сам од овог чуда, али ми Анђео - водитељ одмах, јасно објас-

ни: "Душане, што се чудиш! Како је ко завршио живот на земљи, на знак трубе, вратиће се истим путем у живот, без обзира, да ли га је вода прогутала, ватра изгорела, звери појеле... код Бога је све могуће, јер код Њега нема мртвих, код Њега су сви живи!"

Још сам се зачудио, када сам видео на челима изнад свачије главе по хартију, величине пола табакка, на којима беше нешто исписано и то неке мање, неке више. Помислио сам, шта би то могло да пише свакоме на челу? Анђео - водитељ ми и овог пута без мог питања одговори:

"То су дела која си имали док су живели на земљи и са тим делима излазе пред Господа Исуса Христа и по њима ће им се судити!" Поменуо је да су ту и помисли њихове исписане и да ништа не може бити сакривено. Међу умалима из гробова, видео сам и своје рођаке, пријатеље, ком-шије и многе познанике од када па-мтим за себе. Било ми је мило што их видим, а и они су били срећни што су мене видели. Ширили су руке, нешто су ми говорили, али нисам могао да чујем њихове речи. По рођацима и познаницима, зак-ључио сам да су породице групи-сане, јер су рођаци стајали једни поред других. Затим ми Анђео - водитељ рече: "Сада ћемо кренути да-ље, али ћемо се

опет вратити на ово место."

После ових речи, облак нас понесе ка истоку и све више у висину. Чим смо кренули, видео сам мноштво људи као сенке у светлећем стању, како се око нас крећу у свим правцима. Јасно су им се виделе руке, ноге, глава - цео лик. Помислио сам, какав је ово народ? Ко су ови људи што се крећу по васиони? Проничући у моје мисли, Анђео - водитељ ми одговори: "То нису људи, већ људске душе, а пошто је Бог Светлост, а човек је створен од земље, Бог му је удахнуо Дух Свој и постао је човек душа жива, па су, због тога и душе светле. Душа која изиђе из човека задржава: вид, слух, говор, памћење, осећања и још нека друга својства која је имала док је била у телу." Још ми је рекао да је душа у сваком делићу човечијег тела и да она покреће сав организам. Нема душе, нема живота у телу. Затим ми објасни и то да душа, када изиђе из тела, она у току четрдесет дана поново пролази цео свој земаљски живот. Показује јој се све што је радила, говорила, мислила..., а после четрдесет дана уздиже се на небо - на суд и одлази на место, које је заслужила.

Овим беше завршено посматрање васкрсења мртвих и разговор о људским душама и облак нас понесе даље према вишим сферама.

је ранама. Из отворених живих рана цури прљави гној, а по ранама као у леглима, змије и црви гризу ова распаднута тела. Из отворених уста висе им отечени језици, које више не могу да увуку у уста. Сви они држе по нешто у рукама, зависно од тога чиме се ко бавио у животу. Пекари држе хлеб, касаци сатаре, разбојници каме и пиштоље и потпуно су кржави. Млинари и трговци држе ваге и друга мерила и показују како криво мере. Види се да су закидали на мери и богатели се на непоштен начин. Ту су и лекари, који су од болесника тражили мито да би их лечили, па када од њих то нису могли да добију, они су их остављали да умиру у мукама. Казна је задесила и оне који су тражили новац да би неког запослили, или када су биле у питању жене и девојке које су им се допадале, приморавали су их уценама да блудно живе са њима, па су им после давали посао или неко боље радно место. Такође сам видео врачаре и гатаре како справљају мађије, гасе угљевље, како гледају у шоље, у дланове, у карте, - све у намери да раздвоје бракове, да раставе мило од драгог, а да саставе драго и недраго. Све ово што раде чине за новац, а поред њихових реквизита за врачање стоје гомиле новаца. У групи ових грешника најбох на блуднике и блуднице и оне жене

које су своју рођену децу убијале на разне начине, обично тровањем, само да би проводиле блуд са другим мушкарцима. Оне су као и сви блудници унакажене великим отекулинама и живим ранама. Њихови увећани полни органи допиру до земље, а по њима у гноју гмижу змије и црви. Језици су им такође исплажени и отечени. Ту су и случајеви тешког родоскрнављења, где су блуд проводили отац са ћерком, мајка са сином и брат са сестром. То су страховито ужасни призори!

Посебно ме зачудило, када сам видео оне који су свој земаљски век провели по црквама и манастирима. Ту беху сврстани владике, свештеници, ђакони, калуђери и калуђерице, који се по ужасном изгледу не разликоваху од разбојника, среброљубаца, блудника, варалица, криво-клетника, и осталих грешника. Проничући у моје мисли, Анђео - водитељ ми рече: "Немој се чудити, Душане, што се и они налазе у реду највећих грешника. Они су се добровољно заклели пред Крстом и Јеванђељем да ће верно служити Богу и следити пут Господа Исуса Христа, да ће проповедањем и својим примером, као свети апостоли, водити народ за собом путем Господњим, да би биле пуне цркве, да би се људи спасавали. Али, они су радили супротно. Својим понашањем, својим животом, требало је да

ве дреке проламао се пакао као од најстрашније грмљавине. Осећајући моје критично стање, Анђео - водитељ ми рече: "Не бој се! То су демони, којима ми сметамо. Они не подносе наше присуство, али нам се не смеју приближити." Затим Анђео настави даље да говори: "Видео си, Душане, како се сада муче, а тако ће и убудуће бити мучени: сви они који не верују у Бога; сви они који се одричу имена Божијег; сви они који се моле лажном и измишљеном богу, јер они свога бога воле и гледају у свом капиталу, кућама, вилама, колима, накиту, раскалашном животу, у својим стомацима. Са њима ће бити мучени и они који верују у Бога, али се плаше да то јавно кажу, ако их неко пита. Вечних мука допашће и они који не поштују оца, мајку и ближње своје. Поред ових грешника, наћи ће се у овом огњу и они којима је грех био милији од поштеног живота, а то су: лажови, кривоклетници, преваранти, подсмевачи, злобници, пакосници, завидљивци, разбојници, зликовци, прљубочинци, среброљубци и многи други слични њима. Да ти ово не би доживео, потребно је да се покајеш и да исповедиш своје грехе када се будеш вратио на Земљу."

После ових речи, Анђео - водитељ ме ухвати за руку и муњевито ме изведе из пакла. На самом

изласку, облак нас опет дочека и однесе на исто место одакле сам посматрао васкрсење мртвих. Овога пута био сам ближе Земљи.

Сав онај васкрсли свет, који сам видео раније, сада је био сврстан у три велике групе. У првој групи, на десној страни, био је народ светла и насмејана лица. Лево од њих, у другој групи, стајали су људи снуждених и потамнелих лица. Њих беше много више него света у предходној групи. Сасвим лево, у трећој групи, била је непрегледна маса људи, веома црних и злобних лица. Када сагледах овај народ, Анђео - водитељ поче да ми објашњава: "Ови, на десној страни са светлим и радосним лицима, то су праведници. Њих чека небеска награда, јер су је заслужили честитим животом на земљи. А, ови, у средњој групи, са тамним лицима, то су наивни грешници. То је свет са ситним гресима. За такве се треба молити Господу и чинити добра дела у њихово име, па би им греси били опроштени. Пред Богом су молитва и добротинства најдражи. Ове што видиш, сасвим на левој страни, то су тешки грешници. Због њихових прљавих живота на земљи, сада су изобличени према њиховим гресима и због њих ће бити бачени у вечни огањ".

Страхота је било видети како изгледају тешки грешници. Цело тело им је отечено и у страховитим

Путовали смо кроз васиону коју само уопштено помињем, јер нисам у стању, нити је могуће, описати како она изгледа. Њен компликовани и страшни изглед непрекидно је у мени изазивао неописив страх, због кога сам стално био приљубљен уз мога Анђела.

Ове моје муке увелико нестадоше када стигосмо на једну лепу чистину, на којој је била нека велика преграда, нешто као зид коме се није видео почетак и крај. На томе зиду била је капија у облику Крста. С десне стране код тог улаза, стајао је анђео стражар. Та преграда, а нарочито капија, били су невероватно украшени и сјајни.

На том стајалишту или станици, не знам како ово место да назовем, било је много оних душа које сам видео док смо се кретали кроз васиону. Неке су биле више, а неке мање светле. Око њих је било мноштво анђела, а нарочито много демона у разним наказним облицима. Демони су покушавали да омету душе којима је анђео код капије дозвољавао да кроз њу прођу.

Од свега што сам видео, ништа нисам могао да разумем. Питао сам се: зашто неке душе стоје у групама? Зашто ово, а зашто оно? али ми Анђео - водитељ опет без мога питања одговори: "Душане, не би могао поднети, када би ти се све рекло." Затим ме Анђео - водитељ

проведе кроз капију.

Пут од ове до наредне капије потпуно је прав као стрела и врло узан. Десно и лево од ивице пута, целом његовом дужином, зјапи страшан амбис веома стрм и дубок у недоглед. Такви си сви међупростори између ових станица, само је стаза, како се иде од једне према другој станици све ужа, а пред последњом капијом једва да има ширину људског стопала.

После краћег путовања стигосмо на другу станицу још лепшу и сјајнију од предходне. И овде беху душе и њихови анђели пратиоци, демони и анђео стражар код капије. Овде демони још жешће покушавашу да спрече душе којима је пролаз кроз капију био слободан. Свим силама настоје да их одведу на неку другу страну, али тај њихов труд остаје неуспешан, јер душе које су добиле дозволу да прођу кроз Крстолику капију, пред њом се ослобађају демонских напасти и пролазе.

Мој Анђео - водитељ и ја прошли смо кроз све капије. Све су се ове станице међусобно разликовале. Свака наредна била је лепша од предходне, а анђели који су стајали поред улаза различито су били одевени, а пролази све теснији како се иде од прве према последњој станици.

Код последње станице, поред

капије стајао је предиван младић сличан моме Анђелу - водитељу. У левој руци држао је неку књигу, а у десној мач. Пријатно нам се осмехнуо и поклонио и ми прођосмо и кроз ову последњу капију. Овде је пролаз био најужи.

Чим смо ову капију прошли, одмах се нађосмо у огромној светлости. До последње капије била је обична земаљска светлост. Разлика између ове нове светлости и обичне земаљске толико је велика, као разлика између најсунчанијег дана и најтамније ноћи.

Зачуђен од силне светлости, почео сам да се окрећем тражећи очима Сунце, али ми мој Анђео - водитељ објасни да смо прошли Сунчев систем и да смо сада у своду Царства небеског. Рече ми да од Лика Божијег небеса сијају и да овде никада нема ноћи, него је стално дан.

Страх и дрхтање, који су ме скоро непрекидно пратили до овог места, одједном нестадоше и истога часа испунише ме осећаји неизрецивог спокојства и умилне радости.

Са висине небеског свода угледах испод себе величанствену слику непрегледно пространог града. Куће, храмови, паркови и друге многобројне небеске лепоте, беху у недоглед расути по овом небеском пространству. Све је блистало и искрило од необичног сјаја.

Моју пажњу привукоше и две огромне реке, које протицаху лагано кроз овај град. У једној од ових река текла је жута, а у другој бела течност. Моју збуњеност и овога пута осети мој Анђео - водитељ, па ми објасни да су то мед и млеко. Док сам посматрао ове реке, приметих да се од њих рачвају многобројни, веома сићушни поточићи који својим токовима прилазе сваком растињу и тако их напајају.

Под утиском овог призора, осетих неко треперење у мојој души, које ме испуни таквим усхићењем да ми се руке несвесно испружише у том правцу. Жеља да све ово дотакнем, да помилујем, беше тако велика, али ме мој Анђео - водитељ поведе и ми се убрзо спустисмо у овај предивни предео.

Моме изненађењу и радости не беше краја када угледах шта нас све окружује. Нисам знао где пре да погледам. Непосредно уз нас, и даље, докле се погледом могло да допре, бујао је такав живот какав се не може ни замислити, нити видети на неком другом месту изван Раја.

Тло у Рају беше као стаклено и чисто као кристал, а они мали, сићушни поточићи протицаху испод самог тла као мале понорнице.

Око нас на различитим удаљењима беху многе велелепне куће различитих величина и облика.

тависмо. Касније приметих да стојимо на неком високом и по дужини непрегледном зиду који је ограђивао ово место вечите ватре и непрекидних ужаса.

Призор који се свом жестином беше испољио пред нашим очима одједном ми помути мозак, и моји већ обамрли удови од претходног страха, сада се потпуно укочише. Очи се саме згрчише, а хладна језа која проструја кроз одузето тело беше једини знак да сам још у животу.

Када поново погледах, видех да испред нас, као у гротлу побеснелог вулкана, кључа смрдљива сумпорна вода и шикља страشان пламен. "Ово море није свуда подједнаке дубине. Тамо где је пламен висок четрдесет метара, ту је море најдубље", рече ми мој Анђео - водитељ.

У овој непојмљивој страхоти, видех безброј најгрознијих животиња, створених да буду најјезивији мучитељи. Огромне змијурине, са једном и више глава, копрцају се, пропињу и у челичним загрљајима одвлаче грешнике у ужасне дубине овог огњеног мора. Ту су и неке друге животиње још страшнијег изгледа, из чијих крвавих уста штрче руке, ноге и други делови људских тела. Међу њима као у осинаку: црви, скорпије и нека друга одвратна гамад, подстицана неком еруптивном енергијом, непрекидно

као суманута скаче, баца се и бесомучно насрће на грешне душе у овом мучилишту.

Чује се писка, вриска, плач и вапај многих људских гласова. У овом огњеном мору људске душе су беспомоћне као рибе у плиткој води. Њих са свих страна у непрегледним ројевима нападају ове бестије, које их гризу, кидају, чупају, и растржу до последњег комада. Ова раскомадана и унакажена тела се поново уобличавају у целе људске фигуре.

Гледајући овај ужас, умало од страха не падох у ову ватру, али ме мој Анђео - водитељ задржа и рече: "Не бој се, Душане! Сада смо у паклу! Ове змије и осталу гамад што пливају по овој кључалој сумпорној води Бог је створио тако да им ватра и врела вода не могу да нашкоде. Они ће, као што видиш, вечито да гризу, да уједају и да сишу крв свим грешницима. Сви скупа у овом огњу куваће се и пећи, али никада неће бити скувани ни испечени."

Призор мучења ових грешника беше неиздржив, па сам више пута затварао очи да све то не гледам. Једнога часа не издржах и окренух главу у помрчину, али ме из ње, дочекаше страшне црне наказе пламених очију и разјапљених чељусти. Урлајући, почеше око нас да лете застрашујућом брзином, а од њихо-

мртвих. Ово својство подари ми Господ да га имам док ми је показиван духовни свет.

Идући по Рају, видех безброј прелепих храмова направљених од злата и драгог камења. На сваком храму поред кога прођосмо беху широм отворена улазна врата, кроз која се чуло како брује величанствена богослужења, праћена песмама хорова анђела, арханђела и светитеља.

Водећи ме све даље, Анђео - водитељ би само по негде успоравао ход, када бих хтео нешто боље да погледам, али се нигде није заустављао. Не знам колико смо тако ишли, када мој Анђео - водитељ сасвим изненада толико успори ход да се готово заустависмо. Испред нас, тога часа, указа нам се у огромној даљини неко узвишење и на њему велики Крст.

На Крсту видех Распетог Господа, а изнад Крста великог Голуба раширених крила. Од самог Крста избијаше на све стране зракасто заслепљујућа светлост, а у његовом подножју видех много окупљених вишекрилних анђела, арханђела, апостола, пророка и светитеља, како стоје и узносе славу Распетом Господу. У позадини Крста, угледах неколико огромних цркава и још нека друга здања.

Све ово што видех беше толико

блиставо, свечано и украшено да сам занемео од ове небеске силине.

Анђео - водитељ ме заустави и рече: "Тамо је Душане, Престо Господњи. Ниси достојан да идеш даље". Затим ме Анђео поведе натраг и ми се убрзо обретосмо изван Раја.

На месту где ме мој Анђео - водитељ изведе, дочека нас облак, у који уђосмо и он нас понесе некуда на запад. Овога пута из облака нисам видео куда се крећемо. Имао сам утисак да нисмо дуго путовали у том правцу, јер облак изненада промени правац кретања и поче вртоглавом брзином да нас спушта у неку провалију. Негде далеко у том амбису, облак се заустави из кога изиђосмо и Анђео - водитељ ме уведе у неку помрчину. Већ на првим корацима, мрак постаде тако густ, тако црн, да му никакво црнило не беше равно. Из дубине ове тмине запахну нас ужасан смрад од кога сам једва дисао. Имао сам осећај да се налазимо пред нечим страшним, али нисам знао шта би то могло да буде. Страх и дрхтање увелико ме обузеше и ја се прибих уз мога Анђела - водитеља, да ме штити и чува на овом страшном путу. Моје слутње се убрзо обистинише, јер нам се у даљини указа непрегледно море које је горело застрашујућим пламеном. За кратко време стигосмо до тог места, испред кога се непосредно заус-

Свака од њих тако је китњасто украшена да је та украшеност на њима деловала као најфинији накит. Код ових рајских кућа нарочито се истицаху кровови, који ме унеколико подсетише на сличност кровова код руских цркава са многим кубетима. Ову прекрасну архитектуру још више је улепшавала светлост, која их је споља по целој површини обасјавала.

Уокруг ових небеских двораца простиру се огромни паркови препуни најлепшег дрвећа и цвећа. У овим цветним срединама све је мирисало непојмљиво пријатно, а ови мириси ношени једва осетним лахором ширили су се на све стране. Задивљено сам посматрао како се неко цвеће непрекидно расцветава, а друго повремено мења боје, а са бојама и нове опојне мирисе.

Упоредо са овим растињем видео сам веома много различитог плодносног дрвећа, окићеног родом као најлепшим ђерданима. Плодови овог воћа су претежно крупни и пуни течности која се видно кретала и преливала у њима. Анђео - водитељ ми објасни да дрвеће доноси плодове дванаест пута годишње.

Поред воћа на дрвећу, видео сам много винограда, нарочито поред река, а било их је и поред кућа. Јасно зеленим лишћем и

руменим грожђем, ово виногорје оставило је на мене утисак најдубље питомине.

У овим неслућеним лепотама било је и мноштво прелепих птица, да их се нисам могао да нагледам и наслушам њиховог слатког певања.

По овом и другим местима по Рају, где ме мој Анђео - водитељ проведе, видео сам многобројан народ заступљен у свим узрастима.

Изглед старијег света био је изузетно пријатан и задивљујући. Од њихових старачких обележја биле су им задржане само седе косе и браде и то веома бујне, а лица им беху преображена у ликове младића.

Од ових милих ликова, још више ме задивише деца, која у много чему беху изједначена са анђелима. По парковима и многим другим местима, гледао сам како се забављају разним играма. Многи од њих правили су венчиће и друге украсе од цвећа, а птице су им слетале на рамена, махале крилима, певале и својим питомим присуством увеличавале ове њихове игре.

Уочио сам да су деца и одрасли били различито одевени. Њихова одећа се пресијавала и разликовала по боји, кроју и другим карактеристика божански подешеним и усклађеним према њиховим заслугама. Око глава су имали мање оре-

оле, од ореола које су имали анђели и светитељи. За њихов чист и богоугодни живот на земљи, Господ им је у Рају даровао сва задовољства.

Са овим становницима Раја, било је и безброј анђела. Финоћу и лепоту анђелских лица није могуће умом појмити. Лица су им сијала јаче од сунца, а са хаљина им се расипала светлост попут муња. Са младима и старијима, анђели друговаху и на многим местима заједно песмама прослављаху Господа.

Идући даље по Рају, био сам обузет све већим дивљењем. Мој Анђео - водитељ и ја ишли смо необично лако и на моменте веома брзо. Једнога часа стигосмо на место чудесне лепоте. По светлости и украшености, ово место је превазилазило све што сам предходно видео у Рају. На том месту, у нашој непосредној близини - испред нас, са наше десне стране, беху поређани у дугачком правилном реду виши небески рангови. Исто тако и на нашој левој страни беху поређани многи Божији угодници. И један и други ред били су испрекидани кратким растојањима да би се групе и чиновни јасније распознавали, што сам касније сам закључио. О лепоти овога што моје очи видеше није могуће наћи достојне речи, које би све то описале.

Пред овим скупом, мој Анђео -

водитељ успори ход, окрете се према десној страни и поче руком да ми показује и објашњава: "Ово су анђели, ово арханђели." Затим се окрете левој страни и рече: "Ово су преподобни, ово су пустињаџи." Потом се окрете десној страни и настави: "Ово су херувими, а ови, то су серафими." Опет се мој Анђео - водитељ окрете левој страни и показа ми руком говорећи: "Ово су монаси, а ови, то су мученици који заједно пострадаше за Господа Исуса Христа и удостојише се славе небеске." Затим се опет окрете десној страни и изговори: "Ово су апостоли..." Ту мој Анђео - водитељ престаде да ми објашњава, јер се из групе апостола издвоји свети апостол Петар и стаде испред нас. Истовремено, са наше леве стране, појави се света мати Параскева и стаде до апостола Петра.

Путници, које сам тога дана возио од Краљева до Жиче, сада су стајали испред нас у највећој слави и сјају. На главама су имали блиставе круне, а преко хаљина одежде, које су трепериле од непојмљивих украса и засењујућег сјаја. Преко десних рамена и груди имали су венце неописиве лепоте, који су их као нека одличја красили. Рајска раскош на њима беше потпуна.

Док ме је мој Анђео - водитељ водио по Рају, ни једног тренутка нисам помислио да ћу их опет виде-

ти. Сада, изненађен овим сусретом и њиховим изгледом, гледао сам их као у заносу, не скидајући очи са њих. Из овог мог духовног уживања тргоше ме благе речи светог апостола Петра: "Знаш ли, Душане, кога си данас возио?" Не скривајући радост, одговорих му у највећем усхићењу: "Знам!" Обраћајући ми се даље, апостол настави: "Од данас, немој више бити неверујући човек, већ верујући и да се крстиш у име Оца и Сина и Светога Духа." Затим се апостол Петар прекрсти, показујући ми како треба да стављам на себе Крсни знак.

Некада, док сам био дете, ја сам Крсни знак правило од чела до браде. Поучен примером апостола Петра, одмах сам схватио да сам се раније неправилно крстио и како треба то да чиним убудуће. Осећајући да размишљам о Крсном знаку, апостол сачека мало, па настави да ме саветује: "Кроз молитву да призиваш све светитеље, пророке, апостоле, анђеле, арханђеле, херувиме и серафиме, а највише Мајку Божију, Пресвету Богородицу Марију, јер је њена слава и част већа него свих анђела на небу. Она је брза Помоћница онима који је вером и молитвом призивају у помоћ! Од данас да престанеш са упражњавањем обичаја, који су се код тебе дубоко укоренили, већ да славиш твоју славу - свету Петку

Параскеву, која се моли за све, који је славе", и показа ми руком на њу. "Ово што си видео, Душане, и што ћеш још видети - што ће ти показати свети Арханђел Гаврило, благо теби, твојима и свима који поверују теби, али то неће бити довољно ако после тога не пођете путем Господа нашег Исуса Христа. А теби, Душане, кажем да то мало живота што ти је преостало, можеш искористити да се спасеш постом и молитвом и ако до краја одржиш све заповести Божије.

Озбиљност речи великог апостола, оставише дубок утисак у мојој души. Под дејством тог утиска и даље сам непомично стајао на истом месту, одакле сам гледао и слушао ове Божије светилнике. Ово моје стање, свети арханђел Гаврило разреши на тај начин што настави да ми даље објашњава: "Ово су Божији пророци, а ови, то су великомученици." Тако ми је по реду све представио, а они се код сваког представљања кротко осмехиваху и благо поклањаху.

Одмах, после овог сусрета, Анђео - водитељ ме поведе даље по Рају. Узгред, да напоменем, да сам очима видео на огромну даљину. На великим растојањима сам распознавао најситније детаље, као да их изблиза гледам. У Рају сам видео, много боље и много даље, него кад сам из облака посматрао васкрсење